EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.12.2020
COM(2020) 799 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zpráva o vývozních povoleních v roce 2019 podle nařízení o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

1. Úvod

Cílem nařízení (EU) 2019/125 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ([1]) (dále jen „nařízení“), je zabránit jednak trestu smrti, jednak mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání v zemích mimo EU. Nařízení rozlišuje mezi zbožím, které:

- je ze své podstaty protiprávní a nemělo by s ním být obchodováno vůbec (příloha II), nebo
- může mít oprávněná použití, jako jsou zařízení pro vymáhání práva (příloha III) nebo zboží pro terapeutické použití (příloha IV).

Obchod s tímto zbožím podléhá určitým omezením.

V čl. 26 odst. 3 nařízení se stanoví, že členské státy musí vypracovat veřejnou výroční zprávu o činnosti. Zpráva musí obsahovat informace o počtu obdržených žádostí, o zboží a zemích, kterých se tyto žádosti týkaly, a o rozhodnutích, která v případě těchto žádostí přijaly. Ustanovení čl. 26 odst. 4 stanoví, že Komise musí vypracovat výroční zprávu sestavenou z výročních zpráv o činnosti zveřejněných členskými státy. Zprávu musí zpřístupnit veřejnosti.

Tato zpráva Komise obsahuje informace o činnostech členských států týkajících se povolování vývozu zboží ([2]), které by mohlo být použito k mučení nebo k výkonu trestu smrti, v roce 2019.

Všechny členské státy předložily zprávu o počtu vývozních povolení, která byla udělena či zamítnuta podle čl. 11 odst. 1 a čl. 16 odst. 1, a o zboží a zemích určení, kterých se dotčená povolení týkají. Ve většině případů příslušné orgány v členských státech rovněž informovaly o počtu nebo množství zboží povoleného pro vývoz a o kategoriích konečných uživatelů, jimž bylo toto zboží dodáno.

Povolení podle nařízení (EU) 2019/125

Ustanovení čl. 11 odst. 1 a čl. 16 odst. 1 nařízení (EU) 2019/125 vyžadují povolení pro vývoz ([3]) zboží uvedeného v příloze III (čl. 11 odst. 1) a v příloze IV (čl. 16 odst. 1).

Příloha III uvádí některé zboží, které by mohlo být použito pro mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Zboží uvedené v příloze III spadá do těchto kategorií: zboží určené k zadržování lidí, zbraně

1 Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1.

2 Tato zpráva neposkytuje informace o tom, jak vývozci využívají pro vývoz zboží uvedeného v příloze IV (příloha V nařízení (EU) 2019/125) všeobecné vývozní povolení Unie.

3 Podle čl. 2 písm. d) nařízení (EU) 2019/125 se „vývozem“ rozumí „odeslání zboží z celního území Unie, včetně odeslání zboží, u nějž se vyžaduje celní prohlášení, a odeslání zboží poté, co bylo uskladněno ve svobodném pásmu ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013“.

a zařízení určené ke zvládání nepokojů nebo k vlastní ochraně a zařízení pro rozptyl paralyzujících nebo dráždivých chemických látek určené ke zvládání nepokojů nebo k sebeobraně a některé související látky.

Příloha IV uvádí některé chemické látky, které by mohly být použity v injekčních aplikacích smrtelné dávky.

S výjimkou případů, kdy se pro vývoz zboží uvedeného v příloze IV používá všeobecné vývozní povolení Unie stanovené v příloze V, musí být vývozní povolení získáno od příslušných orgánů dotčeného členského státu uvedených v příloze I nařízení.

Vývoz do míst určení uvedených v obecném vývozním povolení Unie se obvykle může uskutečňovat bez získání individuálního nebo souhrnného povolení uděleného členským státem. Dosavadní postup byl takový, že země mimo EU je zařazena do přílohy V, pokud ratifikovala příslušnou mezinárodní dohodu se závazkem zrušit trest smrti za všechny trestné činy. V případě zemí mimo Radu Evropy to znamená, že dotčená země musela bez výhrad ratifikovat Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech.

Existuje-li však důvodné podezření, že vývozce není schopen dodržet podmínky tohoto povolení nebo právní předpisy upravující kontrolu vývozu, může příslušný orgán vývozci používání všeobecného vývozního povolení Unie zakázat.

Ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení (EU) 2019/125 uvádí, že vývozní povolení udělené členským státem může být individuální (vývozní povolení pro jednoho konečného uživatele nebo příjemce v zemi mimo EU) nebo souhrnné (vývozní povolení pro jednoho nebo více určených konečných uživatelů nebo distributorů v jedné nebo více určených zemích mimo EU) ([4]).

Články 3, 4 a 5 nařízení zakazují vývoz, dovoz a tranzit zboží uvedeného v příloze II. Příslušné orgány mohou udělit výjimku ze zákazu, avšak pouze tehdy, pokud se prokáže, že se toto zboží použije výhradně pro účely veřejného vystavení v muzeu z důvodu svého historického významu (buď v zemi mimo EU, nebo – v souladu s článkem 4 – v členském státě).

2. Udělená a odmítnutá povolení

V roce 2019 činil celkový počet oznámených povolení 285, přičemž 11 členských států uvedlo, že povolení udělilo. Zbývající členské státy informovaly Komisi, že žádné žádosti o povolení podle nařízení neobdržely.

4 Úplná definice „individuálního povolení“ je uvedena v čl. 2 písm. p). Úplná definice „souhrnného povolení“ je uvedena v čl. 2 písm. q).

Vzhledem k tomu, že definice individuálního povolení a souhrnného povolení uvedené v článku 2 nařízení nezahrnují kvantitativní složku, neuvádí se v počtu udělených povolení počet nebo množství zboží, na které se tato povolení vztahují. Ani informace, které členské státy poskytují Komisi, obvykle nerozlišují mezi individuálními povoleními a souhrnnými povoleními.

Nařízení vyžaduje, aby příslušné orgány zkontrolovaly, zda vývozní povolení neobsahuje náznaky, že v případě vývozu může být zboží použito pro účely mučení nebo jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (příloha III) nebo k výkonu trestu smrti (příloha IV). V čl. 20 odst. 8 nařízení se proto uvádí, že příslušný orgán by měl obdržet „úplné informace, zejména o konečném uživateli, zemi určení a konečném použití zboží“.

V roce 2019 bylo oznámeno šest ([5]) zamítnutých žádostí o vývozní povolení. V roce 2019 se oznámené případy zamítnutí týkaly některých zamýšlených transakcí se zákazníky v Bosně a Hercegovině, Číně, Indii, Izraeli, Nigérii a Nigeru. Nepovolené transakce se týkaly především zboží uvedeného v příloze III pod kódem 3.1[6]. Zamýšlený vývoz do Nigérie se týkal zboží uvedeného v příloze III pod kódem 3.6 ([7]). Zamýšlený vývoz do Indie se týkal zboží uvedeného v příloze IV (*thiopental*).

Články 3, 4 a 5 nařízení zakazují vývoz, dovoz a tranzit zboží uvedeného v příloze II. Nařízení umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům udělit výjimku ze zákazu, avšak pouze tehdy, pokud se prokáže, že se toto zboží použije výhradně pro účely veřejného vystavení v muzeu z důvodu svého historického významu (buď v zemi mimo EU, nebo – v souladu s článkem 4 – v členském státě). Příslušné orgány uvedly, že takové výjimky v roce 2019 neudělily.

Příloha 1 této zprávy obsahuje informace o počtu vývozních povolení udělených příslušnými vnitrostátními orgány v roce 2019 podle kategorie zboží (příloha III a příloha IV). Součástí informací o počtu udělených povolení není vývoz na základě všeobecného vývozního povolení Unie (příloha V nařízení (EU) 2019/125).

Příloha 2 obsahuje informace o počtu schválených a zamítnutých žádostí v období 2017–2019.

Příloha 3 uvádí informace o hlavních oznámených místech určení povoleného vývozu.

Přílohy 4 a 5 uvádějí přehled zboží povoleného pro vývoz, jeho místa určení a oznámené konečné použití.

3. Koneční uživatelé

5 Počet zamítnutí za rok 2019 se liší od počtu uvedeného ve zprávě o přezkumu (COM(2020) 343), neboť zohledňuje údaje, které nebyly v době dokončení zprávy k dispozici.

6 Zboží uvedené v příloze III pod kódem 3.1: přenosné zbraně a zařízení, z nichž vychází dávka paralyzující nebo dráždivé chemické látky.

7 Zboží uvedené v příloze III pod kódem 3.6: fixní nebo vestavitelné zařízení pro rozptyl paralyzujících nebo dráždivých chemických činitelů s širokým dosahem.

Informace, které Komise obdržela, umožňují rozlišovat mezi konečným použitím pro vymáhání práva, vědecké a zdravotní účely (v nemocnicích a pro veterinární použití) a konečným použitím v bezpečnostních a obchodních firmách.

Příloha 6 shrnuje informace o oznámeném konečném použití povoleného vývozu v roce 2019, které byly poskytnuty Komisi.